

винагорода за працю обов'язково чекає на виконавців в отриманні насолоди під час вивчення та виконання насправді оригінальної і захоплюючої музики.

На зворотній обкладинці збірника ми бачимо фото композитора, який доводив вірність власним музично-естетичним ідеалам, активно займаючись музично-просвітницькою діяльністю на посаді доцента Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Поряд із фото Е.Бриліна знаходиться фото музиканта, гра якого надихнула композитора на створення унікальних, неповторних творів для скрипки. Нині Максим Грінченко є концертмейстером Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України. Дякуємо обоє музикантам за можливість вивчати і виконувати чудову українську музику.

Список використаних джерел:

1. Грінченко Т.Д. До питання оновлення педагогічного репертуару учнів музичних шкіл: «Сходінки до майстерності» Едуарда Бриліна. Філософія культурно-мистецької освіти. матеріали Всеукр. наук. конф., м. Київ, 24 бер. 2022 р. (24 черв. 2022 р.). Київ, 2022. 240 с. <https://library.vspu.net/server/api/core/bitstreams/6b88e770-4910-4f69-8562-9c281fc88dc3/content>
2. Грінченко Т.Д. Музично-педагогічна спадщина Едуарда Бриліна у вимірі потреб сучасної мистецької освіти. Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, випуск 62. 2020. DOI 10.31652/2415-7872-2020-62-187-192
3. Якимчук О.М. Композитор Едуард Брилін: універсальний характер творчої діяльності. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво, 7(1), 79–94. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.7.1.2024.303772>

УДК 37.013.73:37.091.3

<https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.42>

А. А. Новосадова

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

novoanna97@gmail.com

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Анотація. Розглянуто сутність поняття «компетентність» у контексті наукових досліджень. Проаналізовано різні підходи до визначення цього терміну, що існують у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Визначено роль компетентності у професійній діяльності педагога.

Ключові слова: компетентність, наукові дослідження, майбутні викладачі.

Abstract. The essence of the concept of «competence» in the context of scientific research is considered. Various approaches to the definition of this term, existing in domestic and foreign scientific literature, are analyzed. The role of competence in the professional activities of a teacher is determined.

Keywords: competence, scientific research, future teachers.

Педагогічний дискурс сучасного світу представлений низкою нових понять, термінів, що відповідають інноваційним освітнім підходам. До них варто віднести поняття «компетентність». Потреба у дослідженні компетентнісного підходу в освіті обумовлюється необхідністю підготовки гнучких, адаптивних, креативних спеціалістів. У даному контексті компетентність розглядається як здатність ефективно використовувати знання, навички у професійній діяльності.

Компетентнісна освіта є об'єктом досліджень багатьох вітчизняних науковців. Серед них: Н. Ничкало (професійна підготовка вчителя), Л. Куцак, О. Пометун, О. Спірін (формування професійної компетентності учителя) та ін. Н. Бібік зазначає, що «освіта в Україні «за компетенціями» лише розпочалась та потребує глибокого й різнобічного опрацювання [1, с. 19].

Поняття «компетентність» з'явилося у 80-х роках минулого століття у США та деяких країнах Європи у контексті індивідуалізації освіти. Даний термін стосувався діяльності учнів, їх інтелектуального розвитку [6]. На думку Дж. Равена, «компетентність – це здатність людини, необхідна для ефективного виконання конкретної діяльності в певній предметній галузі» [8, с. 60]. С. Кізім зазначає, що «компетентність визначає рівень професіоналізму особистості, а досягнення компетентності відбувається через здобуття фахівцем необхідних компетенцій, що становлять мету його професійної діяльності». Зокрема, здатність спілкуватись державною та іноземною мовою, використовувати засвоєну інформацію, здатність до самостійного пошуку інформації, вміння працювати в команді, використовувати цифрові технології і т.д. [3, с. 21].

В Законі України «Про освіту» компетентність визначається як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [7]. Варто відзначити, що знання, уміння, навички є фундаментом компетентності, що передбачає розуміння теоретичних та практичних основ. Власне компетентність формується тоді коли, знання, уміння та навички стають одним комплексом.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» знаходимо наступні визначення: «компетенція – 1) добра обізнаність із чим-небудь; 2) коло повноважень якої-небудь організації, установи чи особи. Компетентний – 1) який має достатні знання в якій-небудь галузі, який з чим-небудь добре обізнаний, тямущий; який ґрунтується на знанні, кваліфікований; 2) який має певні повноваження, повноправний, повновладний» [2, с. 445].

Компетентність є важливою для сучасного педагога. Вона визначає його здатність до професійної діяльності, забезпечення навчання. «Сучасний учитель повинен прагнути до професійного вдосконалення, слідувати за новими освітніми тенденціями, опановувати нові методичні принципи» [4, с. 192]. Компетентність педагога передбачає професійну, педагогічну, комунікативну, цифрову компетентність. Вона включає його здатність до навчального матеріалу, розвитку своїх учнів, використання різних методів та форм, постійне самовдосконалення [9]. «Фахова компетентність майбутнього вчителя музики передбачає спеціальну підготовку, що реалізується комплексом спеціальних та загальних дисциплін (основи педагогіки, методики, психології, інструментальна, диригентська, вокальна, виконавська, підготовка, засвоєння теоретичних дисциплін), а також особистісними засобами (саморозвиток, прагнення досягнення)» [5, с. 504].

Отже, як показує аналіз наукових джерел, дослідження компетентності знаходиться у науковому полі вітчизняних та зарубіжних дослідників. Компетентність є багатовимірним явищем, що інтегрує знання, вміння, навички особистості. У педагогіці компетентність є складовою навчального процесу, що забезпечує вирішення проблем та завдань. Подальший аналіз поняття «компетентність» сприятиме вдосконаленню сучасної освітньої парадигми.

Список використаних джерел:

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід до презентації освітніх результатів. Школа першого ступеня: теорія і практика: *Збірник наукових праць Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2004. Вип. 10. С. 18–26.
2. *Великий тлумачний словник сучасної української мови* / [Уклад, і гол. ред. В. Т.Бусел]. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
3. Кізім С. С. Застосування засобів мультимедіа в професійній підготовці майбутніх робітників електрорадіотехнічних професій : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2011. 20 с.

4. Мартинюк А. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Вип. 1(17). С. 192–200. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.17.2022.259987>
5. Мозгальова Н.Г., Мартинюк А.А., Бондарчук О.П. (2022). Дистанційне навчання у формуванні фахової компетентності музикантів. «Наукові перспективи», No 1(19). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1032/1031> (дата звернення 24.02 2025).
6. Овчарук О. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*: Бібліотека з освітньої політики. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.
7. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII.
8. Raven J. Psychometrics, Cognitive Ability and Occupational. *Review of Psychology*. Vol.7. №1-2, 2000. P. 51 – 74.
9. Zuziak T., Lavrinenko O., Marushchak O., Semenovska L., Klochko O. A Methodology To Study Pedagogical Education Of Ukraine: The Regional Dimension // ISSN: 1691-5887. Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference (May 28th-29th, 2021, Rezekne). с. Rezekne: Rezeknes Tehnologiju Akademija, 2021. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/issue/view/154/showToc>